

BESLUT

2020-04-27

Dnr: 19/02622

SAKEN

Eftermiddag i P4 Halland, 2019-08-08, inslag om en konkurs; fråga om opartiskhet, saklighet och respekt för privatlivet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet eller mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

INSLAGET

Inslaget handlade om att ett åkeriföretag [företag A] gått i konkurs med 22 miljoner kronor i skulder och att flera litauiska chaufförer inte fått ut någon lön på grund av denna konkurs. Inledningsvis i inslaget sades följande av programledaren.

[Företag A] tog då över verksamheten efter det omstridda [företag B] och från början så satt också paret NN i [företag A:s] styrelse. Ända tills Skatteverket försatte de i personlig konkurs och de fick näringsförbud. Och det var många turer kring NN:s upplägg med utländska chaufförer i bemanningsbolag.

Inslaget fortsatte sedan med att programledaren intervjuade en representant från Transportarbetareförbundet som bland annat berättade om de kontakter som facket hade haft med en facklig organisation från Litauen och det aktuella bemanningsbolaget. Han var kritisk mot att [företag A] hade anlitat fler chaufförer av ett bemanningsföretag trots att företaget hade stora skulder. Avslutningsvis sa programledaren att det var tidningen Transportarbetaren som var först med att berätta nyheten om företagets konkurs.

Senare i programmet fortsatte inslaget med att programledaren och nyhetsredaktören pratade om företagets konkurs. Då sades bland annat följande.

(Programledare) – [Företag A] tog ju över verksamheten efter [företag B] som har varit ett omstritt företag. (Nyhetsredaktör) – Mm, och det här paret NN satt ju i [företag A:s]

styrelse tills de gick i personlig konkurs och fick näringsförbud. Och de som startade det här nya åkeriet var ju tidigare medarbetare ur [företag B] och de drev ju det här företaget tills bara några månader innan de gick i konkurs. Och de hade ju skulder, företaget hade skulder på 22 miljoner kronor. Och det som ställer till det lite här, eller som gör att man reagerar på det. Det är ju att det var flera litauiska förare som arbetade som förare åt åkeriet och de blir ju nu helt utan några pengar när företaget går i konkurs.

Inslaget fortsatte med att delar av intervjun med representanten från Transportarbetareförbundet spelades upp igen. Efter intervjun berättade en reporter som hade varit i kontakt med den senaste styrelsen i [företag A] om hur de såg på kritiken. Inslaget avslutades med att programledaren åter igen sa att [företag A] gått i konkurs med mångmiljonsskulder.

ANMÄLAN

Inslaget har anmälts av mannen i paret NN och han anför sammanfattningsvis följande.

I programmet sades det att paret NN hade näringsförbud, trots att de aldrig haft det, vilket var djupt kränkande för paret NN. Näringsförbud får personer som har gjort något olagligt och dömts för detta, inget av detta har paret NN gjort. De har drivit ett företag som gick i konkurs år 2017. De har inga restriktioner utan får både äga och driva företag som vem som helst.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio AB (SR) anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet samt med bestämmelsen om respekt för den enskildes privatliv och anför följande.

Nyheten handlade om att företag A gått i konkurs. Företaget var ett systerföretag till företag B. Detta bolag blev redan år 2012 uppmärksammat i såväl lokal media som riksmedia genom att de anlät utländska chaufförer som egenföretagare och inte som anställda. Upplägget och nivån på ersättningen till chaufförerna ifrågasattes och ledde till mångåriga rättsprocesser i olika domstolar där motparterna var såväl Skatteverket som Transportarbetareförbundet och en enskild chaufför.

Det slutade med miljonsskulder för företag B och verksamheten flyttades över i ett annat av paret NN:s bolag, företag A. För att få in skatteskulderna från företag B vidtog Skatteverket den ovanliga åtgärden att i augusti 2017 begära ägarparet i personlig konkurs. En vecka senare gick även företag B i konkurs.

Skatteskulden tillhörde bolaget, men Skatteverket begärde alltså ägarna i personlig konkurs. Så kan ske då personer som driver en enskild firma eller äger

ett fåmansbolag inte skattat på rätt sätt. Personer som sätts i personlig konkurs får inte bedriva näringsverksamhet eller sitta i bolagsstyrelser. Något formellt näringsförbud fick dock paret NN inte. Uppgifter om näringsförbud rättades därför den 16 augusti 2019 i en nyhetssändning kl. 15.30. De personliga konkurserna avslutades vid årsskiftet 2018/2019, och paret NN är sedan dess fria att bedriva näringsverksamhet.

Företag A:s konkurs markerade slutet på den långa och välbevakade följetongen om de aktuella åkerierna. Det var därför relevant att ge en historisk bakgrund till konkursen, en historia som paret NN är en stor del av. Med tanke på den stora mediala uppmärksamhet som den verksamhet de bedrivit genom åren rönt är de också välkända för P4 Hallands lyssnare.

KOMMENTAR FRÅN ANMÄLARE

Anmälaren har kommit in med bland annat följande kommentar på SR:s yttrande.

För det första har företag A inte varit föremål för någonting i media, varken i tidningar, radio eller tv. Företag A har heller inte varit i diskussioner med Skatteverket.

Varje svensk medborgare och företag har rätt att få sina saker prövade i de olika rättsinstanserna. Det är den rätten som företag B har använt sig av. Att sedan media bara belyser en sida av processen och gör sina egna historier om detta gör inte deras historier till sanning. Det finns mycket felaktigheter i det som skrivits och sagts till dags datum. Företag B använde sig av EU-lagen, som säger att det är fri rörlighet av varor och tjänster inom EU. Att Transportarbetarförbundet inte tycker om detta är uppenbart och de har genom detta lobbats för att sätta paret NN i så dåliga dager som möjligt. Medierna har svalt betet och rapporterat vidare utan att själv kontrollera uppgifterna.

Att paret NN blev försatta i personlig konkurs, hade ingenting med företag B:s konkurs att göra, det är av annan anledning. Att personer som säljer ett företag sedan jobbar kvar ett tag i företaget är inget ovanligt. Precis som alla andra behövde paret jobba och försörja sig så varför inte göra det i en bransch som paret kände till och hade kontakter i. Utan att det ska utmålas som nästan brottsligt av media.

Denna bakgrund ger inte media rätt att två år efter företag B:s konkurs dra in paret NN i en mediacirkus och uttala sig totalt felaktigt och djupt kränkande. Det kan heller inte ses som att inslagen i P4 Halland överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet eftersom så mycket felaktigheter och vinklingar har förekommit. Respekten för parets privatliv har absolut inte

funnits i rapporteringen.

PROGRAMFÖRETAGETS TILLÄGGSYTTRANDE

Som framgår av tidigare yttrande blev paret NN offentliga personer när de under flera år valde att ta strid för sitt sätt att driva företag. Makarna NN:s affärsverksamhet genom bland annat företag A och dess historia har varit relevant att granska för P4 Halland då den bedrivits från kanalens sändningsområde.

Paret NN:s personliga konkurser var kopplade till deras sätt att driva företag. Skatteskulderna kom inte från företag B vilket SR skrivit i tidigare yttrande. Skulderna kom från parets bemanningsbolag företag C och var en följd av att bolaget dömts att betala arbetsgivaravgifter för utländska chaufförer. Efter företag C:s konkurs dömdes paret NN att betala merparten av den skulden. För att få in pengarna begärde Skatteverket paret i personlig konkurs, med en fordran på drygt sex miljoner kronor var.

Eftersom det är förhållandevis ovanligt att Skatteverket ansöker om personliga konkurser för att få in företagsskulder blir detta extra medialt intressant. Därför uttalade sig en nationell samordnare på Skatteverket om själva förfarandet generellt i ett inslag den 15 augusti 2017.

SR tillbakavisar att företag A inte förekommit i media. Branschtidningarna Svensk Åkeritidning och Åkeri & transport rapporterade om att företag A var det bolag som nu fortsatte med åkeriverksamheten. I samband med företag A:s konkurs år 2019 rapporterade utöver branschmedia även Hallands Nyheter om konkursen och gav också en historisk tillbakablick. SR tillbakavisar också påståendet om att rapporteringen bara varit ur fackets synvinkel. Det SR framförallt berättat om är processerna i domstol och vad domstolarna kommit fram till. Programbolaget har också återgivit paret NN:s syn på dessa, bland annat att de känner sig förföljda av Skatteverket, att de bestrider de personliga konkurserna och att de anser att konkurserna är en privat sak.

När företag A, det sista kvarvarande bolaget som en gång ingick i paret NN:s koncern, gick i konkurs med mångmiljonskulder och utländska chaufförer som blev utan ersättning, är det högst relevant att sätta bolaget i ett historiskt sammanhang. Då makarna NN under hela tidsperioden spelat en aktiv roll i historien är det naturligt att också nämna dem.

ANMÄLARENS KOMMENTAR PÅ SR:S TILLÄGGSYTTRANDE

Media har fokuserat på att paret NN skulle ha bedrivit någon konstig affärsverksamhet. Att ha rätt och att få rätt är två skilda saker. Att som litet företag tvista med myndigheter i Sverige, är som David mot Goliat.

Branschtidningarna Svensk Åkeritidning och Åkeri & Transport har skrivit artiklar om paret NN, utan att över huvud taget prata med paret NN. Det är deras egen fantasi som säger att företag A fortsatte att driva företag B:s verksamhet. Företag A hade sedan år 2013 funnits på samma adress som företag B. Företag A bedrev sin egen, självständiga åkeriverksamhet redan då de flyttade till samma ort och fortsatte med detta både före och efter företag B:s konkurs. Det var inget övertagande av verksamhet.

Företag A:s skulder uppgick inte till 20 miljoner. Av bouppteckningen framgår att från beloppet skall avräknas fordonens värde efter försäljning av 26 lastbilar. Då handlar det om helt andra summor. Fast då väcker konkursen inte lika stor uppmärksamhet i media.

SR:S ANDRA TILLÄGGSYTTRANDE

Anmälaren framför i sin kommentar att företag A:s skulder inte uppgick till 20 miljoner. Av konkursbouppteckningen framgår dock att bristen i konkursboet uppgår till nästan 22 miljoner kronor. De tillgångar anmälaren hänvisar till var inte värderade, vilket framgår av bouppteckningen. SR var i kontakt med bolagets styrelseledamot med anledning av konkursen och i den anmälda sändningen redovisades vad denne hade sagt. Denne tog inte upp dessa tillgångar.

SR tog inför inslaget i *Eftermiddag i P4 Halland* den 8 augusti 2019 kontakt med företag A. Där svarade maken i paret NN som dock inte ville lämna någon kommentar med hänvisning till att paret NN inte ägde företag A. Han hänvisade till styrelsen för bolaget, som uttalade sig i inslaget.

INFORMATION

Granskningsnämnden har tagit del av den rättelse som sändes i *Nyheter P4 Halland* den 16 augusti 2019 kl. 15.30. Rättelsen löd som följer.

Och så har vi en rättelse. Den 8 augusti rapporterade P4 Halland om [företag A:s] konkurs. I inslaget sades det felaktigt att de tidigare ägarna, paret NN, hade fått näringsförbud i samband med sina personliga konkurser 2017. Men det stämmer inte. På grund av konkurserna fick de inte starta och driva företag eller sitta i styrelser men de hade inget formellt näringsförbud. Deras personliga konkurser avslutades i vintras vid årsskiftet och paret hade alltså inte näringsförbud som vi sa.

Nämnden har även tagit del av de två inslag som SR hänvisar till i sitt yttrande. Det ena inslaget sändes i *Nyheter P4 Halland* den 15 augusti kl. 07.30 och det andra sändes i *Eftermiddag i P4 Halland* senare samma dag.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SR ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Dessa skyldigheter innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SR ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet (14 § andra stycket meningen i sändningstillståndet).

SR ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (16 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten. Den tillämpas även i fall med namnpublicering vid brott eller misstanke om brott.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Delar av anmälarnas kritik är riktad mot argument och påståenden som SR fört fram i sina yttranden. Granskningsnämndens bedömning begränsas till de förhållanden som skildrades i inslaget och de uppgifter som lämnades där.

Enligt nämnden var inslagets utgångspunkt helt i linje med de skyldigheter som SR har enligt sitt sändningstillstånd. Inslaget innehöll emellertid kritik mot paret NN av sådant slag som borde få bemötas. Av handlingarna i ärendet framgår att SR erbjudit paret NN att bemöta den kritik som fördes fram, men att de avböjt. Inslaget strider därför inte mot kravet på opartiskhet.

Nämnden konstaterar att det i inslaget felaktigt påstods att paret NN fått näringsförbud. Mot bakgrund av att SR rättade den felaktiga uppgiften i ett inslag som sändes den 16 augusti 2019 anser nämnden att påståendet inte medför att inslaget strider mot kravet på saklighet. Uppgiften om företag A:s

skulder vid konkursen som har kritiserats av anmälaren var hämtad från företag A:s konkursbouppteckning. Nämnden anser att SR i ärendet har visat grund för denna uppgift. Inslaget strider därför inte mot kravet på saklighet.

Nämnden konstaterar att paret NN identifierades i inslaget genom att de nämndes vid efternamn i kombination med att det lämnades uppgifter om på vilken ort paret hade sin verksamhet. Enligt nämndens mening framställdes paret NN som klandervärda genom de uppgifter som lämnades i inslaget. Mot bakgrund av att uppgifterna var direkt kopplade till paret NN:s yrkesverksamhet, som var föremål för en granskning, anser nämnden att inslaget inte strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, och Kristina Åberg efter föredragning av David Claesson.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

David Claesson

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.